

Analysis of Postgraduate Theses on Teaching English

Murat Tuncer^{1,a*}, Ezgi Yıldız Çetin^{1,b}

¹Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Elazığ, Türkiye

*Corresponding Author

ARTICLE INFO

Research Article

Received : 15.11.2023

Accepted : 15.03.2024

Keywords:

Foreign Language
Teaching English
Document Analysis
Postgraduate Thesis
Scientific Research

ABSTRACT

The aim of this research is to investigate the postgraduate theses on teaching English as a foreign language. For this purpose, “English” and “Teaching” were written in the “advanced search” section of the Council of Higher Education Thesis Center, and out of 147 postgraduate theses listed, 75 master’s and doctoral thesis with the subject “Education and Training” were examined. These postgraduate theses were analyzed with the help of document analysis. Considering the theses examined the mixed method was used most commonly in the researches. It was seen that the most preferred data collection tools were the questionnaires and the interview forms. It was concluded that the studies were conducted with relatively smaller groups. Convenience sampling was most frequently used as a sampling method. The results of the study showed that the common findings of the postgraduate theses on teaching English as a foreign language were obtained from the subjects related to using drama in teaching English, teaching vocabulary, and the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR). Furthermore, it was found out that the suggestions of the postgraduate theses mostly correlated with the findings of the theses. The suggestion “The number of participants can be increased.” was the most frequently used among the suggestions correlated with the findings.

Türk Akademik Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 7(1): 67-75, 2024

İngilizce Öğretimi İle İlgili Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

MAKALE BİLGİSİ

Araştırma Makalesi

Geliş : 15.11.2023

Kabul : 15.03.2024

Anahtar Kelimeler:

Yabancı Dil
İngilizce Öğretimi
Doküman Analizi
Lisansüstü Tezler
Bilimsel Araştırmalar

ÖZ

Bu araştırmanın amacı yabancı dil olarak İngilizce öğretimi ile ilgili lisansüstü tezleri çeşitli açılardan incelemektir. Bu amaç doğrultusunda Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nin “gelişmiş tarama” kısmına “İngilizce” ve “öğretimi” yazılmış ve listelenen 147 lisansüstü tezden konusu “Eğitim ve Öğretim” olan 75 yüksek lisans ve doktora tezi incelenmiştir. Çalışma kapsamına alınan lisansüstü tezler doküman incelemesi yöntemi ile incelenmiştir. İncelenen tezler dikkate alındığında en fazla karma araştırma yönteminin kullanıldığı ve veri toplama araçlarından en çok anket ve görüşme formunun tercih edildiği görülmüştür. Araştırmalarda nispeten daha küçük gruplarla çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Örneklem seçim yöntemlerinden ise en sık uygun örneklem tercih edilmiştir. Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında hazırlanmış lisansüstü tezlerden elde edilen ortak bulguların en çok İngilizce öğretiminde dramının kullanılması, kelime öğretimi ve Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı konularından elde edildiği görülmüştür. Ayrıca değerlendirilen lisansüstü tezlerde yer alan önerilerin çoğunlukla bulgularla ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Bulgularla ilişkili önerilerden en sık karşılaşılan öneri “Araştırmaya dâhil edilen katılımcı sayısı artırılabilir.” önerisidir.

^a mtuncer@firat.edu.tr

^b <https://orcid.org/0000-0001-9136-6355> | ezgiyildiz29@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-4003-2798>

Giriş

Doğduğumuz andan itibaren çevremizdekilerle iletişim kurabilmek için ihtiyaç duyduğumuz en temel araç dildir. Dil; kişilerin duygularını, düşüncelerini, fikirlerini karşı tarafa iletme için kullandıkları, temeli çok eski zamanlara dayanan, kendine has kural ve kanunları olan ve bu kanunlar doğrultusunda değişim ve gelişim gösterebilen canlı bir varlıktır (Ergin, 2007:1). Bir başka ifadeyle dil, gelişigüzel oluşturulmuş, çoğunlukla sesli ancak bazı durumlarda görsel sembollerden oluşan, amacı iletişim kurmak olan, bir toplum veya kültür içinde etkin hale gelen, muhatabı insan olan, herkes tarafından aynı şekilde edinilen ve evrensel özelliklere sahip bir sistemdir (Brown, 2007:6).

Dile ilişkin tanımların daha iyi anlaşılmasında yabancı dil ve ana dili ayrımını yapmak gerekecektir. Ana dili, bir annenin çocuğu ile iletişim kurduğu, anlaştığı, onu anladığı, onunla direkt ilişki kurduğu dildir (Tosun, 2006:29). Ana dili terimi içinde kendine yer edinmiş olan ana kelimesi direkt anne ile ilişkili olduğundan bu dil bireyin doğduğu andan itibaren çevresinde maruz kaldığı, özel bir çaba sarf etmeden edindiği ve günlük hayatında en iyi kullandığı dildir (Oruç, 2016:314). Yabancı dil ise sonraki yaşantılar ile edinilen, anadilden farklı ve uzmanlık dili (Tosun, 2006:29) olarak da tanımlanan ayrı bir kavramdır. Bir diğer ifadeyle yabancı dil, diğer toplumlar veya ülkeler tarafından kullanılan, ana dilinden farklı kelime, yapı ve anlamlara sahip dildir (Patel ve Jain, 2008:35).

İngilizce dünyanın ortak dili olarak tanımlanabilir. Son yıllarda, insanların iletişim kurmak için ana dilinden farklı olarak İngilizceyi kullanmaları anlamına gelen “ortak iletişim dili olarak İngilizce (English as a lingua franca)” kavramı ortaya çıkmıştır (Seidlhofer, 2005). İngilizce, sadece ana dili İngilizce olanlarla iletişim kurabilmek için öğrenilen bir yabancı dil değil aynı zamanda ana dili olarak bu dili kullanan ve kullanmayan insanlar arasında tercih edilen uluslararası bir dildir (Acar, 2009). İngilizcenin bu ölçüde yaygınlaşmasında İngiliz sömürgeciliğinin etkisi, Amerika Birleşik Devletleri’nin İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra askeri, siyasi, ekonomi ve teknoloji gibi alanlarda diğer ülkeler üzerinde güçlü bir etkiye sahip olması ve Soğuk Savaş’ın kapitalist düşünce açısından ABD’nin yararına olacak şekilde sonuçlanması (Oral, 2010:60) gibi çeşitli durumlar etkili olmuştur. İngilizcenin uluslararası ticaret, diplomasi, eğlence, telekomünikasyon, akademik ve bilimsel yayınlar, gazeteler ve diğer kitaplarda yaygın şekilde kullanılması onu dünyanın küresel dili haline getirmiştir (Rao, 2019:66). British Council’a (2013) göre İngilizce 21. yüzyılın en baskın uluslararası dilidir ve dünya nüfusun yaklaşık dörtte biri tarafından konuşulmaktadır. Dünyada birçok ülkede bilim, ekonomi, teknoloji ve akademik hayatta İngilizcenin kullanımı gittikçe artmakta; iş ve sanayi hayatında, çalışanların İngilizcede yeterli seviyeye gelmeleri için kendilerini geliştirmeleri beklenmektedir (Nunan, 2003:591).

İngilizcenin tüm dünyada bu kadar önemli bir konuma gelmesi ülkemizde de gerekli ilgiyi görmesini sağlamıştır. İletişim teknolojilerinin çok hızlı gelişmesi ve İngilizcenin zorunlu bir iletişim aracı olmasıyla ülkemizin Avrupa ülkeleri başta olmak üzere diğer bütün ülkelerle ilişkisinin devam etmesi, bilimi yakından takip edebilmesi ve çağdaş

uygarlık seviyesine çıkabilmesi için ilk etapta ikinci bir dili daha sonra ise üçüncü bir dili öğrenme ihtiyacı doğmuş ve bu durum bir mecburiyet haline gelmiştir (Tebliğler Dergisi, 1997:606). Dünyada birçok ülkede bilim, ekonomi, teknoloji ve akademik hayatta İngilizcenin kullanımı gittikçe artmakta; iş ve sanayi hayatında, çalışanların İngilizcede yeterli seviyeye gelmeleri için kendilerini geliştirmeleri beklenmektedir (Nunan, 2003). Dil öğretiminin yirminci yüzyılda bir uzmanlık haline gelmesi ile zaman içinde öncekinden daha nitelikli metotlar geliştirilmiştir (Richards ve Rodgers, 2001). Buna karşın Prabhu’nun da (1990) belirttiği gibi öğretim önemli farklılıkları içerdiğinden herkese uyabilecek bir metodun varlığından söz edilemez.

Türkiye’de yabancı dil olarak İngilizce öğretimi her geçen yıl önem kazanırken bu alan üzerine çalışılmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin sayısı da artmıştır. Ancak alanyazın tarandığında yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında hazırlanan çalışmaların incelenip sonuçlarının ortaya konulduğu çok az sayıda araştırmaya rastlanılmıştır. Bu araştırmalardan Sunal Kuruöz (2019) 2008-2018 yılları arasında hazırlanan drama ağırlıklı İngilizce öğretimi konusundaki tezleri, Acıroğlu (2020) 2015-2018 yılları arasında yazılmış yüksek lisans ve doktora tezlerini, Averbek (2022) ise lisans ve doktora tezlerini meta-sentez yöntemi ile incelemiştir. Akdağ (2022) ise 2000-2020 yılları arasında İngilizce öğretimi alanında dünyadaki beş ülkede hazırlanan 94 lisansüstü çalışmayı doküman incelemesi yöntemini kullanarak içerik analiz tekniğiyle incelemiştir.

Lisansüstü tezlerin örneklem, araştırma soruları, yöntem vb. açılardan farklılaşması araştırma ihtiyacı, tespit edilen sorunlar ve öneriler gibi oldukça kapsamlı bilgiler verebilmektedir. Bu belirleme bu araştırmanın da yürütülme gerekçesidir. Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında yazılmış lisansüstü tezlerin değerlendirildiği çalışmaların az olmasından dolayı bu alanda hazırlanan tezlerin incelenmesi yapılacak olan araştırmalara yol göstermesi ve katkı sağlaması açısından faydalı olacaktır. Bu bağlam içinde bu çalışmanın amacı ise yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında lisansüstü düzeyde hazırlanan çalışmaları araştırma türlerine, yöntemlerine, veri toplama araçlarına, örneklem büyüklüklerine, örneklem seçim yöntemlerine göre sınıflamak, yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında yazılan lisansüstü tezlerden elde edilen ortak bulguları ortaya koymak, tezlerde sunulan önerilerin bulgularla ilişkisini göstermek ve lisansüstü tezlerde yer alan bulgularla ilişkili ve bulgularla ilişkili olmayan önerileri sunmaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma problemlerine yanıt aranmıştır:

- Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin türlerine (Yüksek Lisans ve Doktora) göre dağılımı nasıldır?
- Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine (Nicel, Nitel, Karma) göre dağılımı nasıldır?
- Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır?

- Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin örneklem büyüklüğü/çalışma grubuna göre dağılımı nasıldır?
- Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin örneklem seçim yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
- Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerden elde edilen ortak bulguların dağılımı nasıldır?
- Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerde sunulan öneriler elde edilen bulgularla ilişkili midir?
- Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerde yer alan ortak önerilerin dağılımı nasıldır?

Yöntem

Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında yazılan lisansüstü tezlerin incelendiği bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi “*hem yazılı hem de e-kaynakların (bilgisayar temelli ve internet aktarımlı) değerlendirildiği veya gözden geçirildiği sistemli bir süreçtir*” (Bowen, 2009:27). Doküman analizinde araştırmacının kullanabileceği saha notları, günlük, biyografi, teknik doküman, kitap, makale, dergi, elektronik kaynak, gazete makaleleri gibi çok çeşitli doküman türü bulunmaktadır (Cohen ve ark., 2007:201).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez

Merkezi’nden alınan yabancı dil olarak İngilizce öğretimi ile ilgili lisansüstü tezler incelenmiştir. Araştırmanın veri kaynağı, YÖK Ulusal Tez Merkezi’nin internet sayfasındaki “gelişmiş tarama” kısmına “İngilizce” ve “öğretimi” yazılarak elde edilmiş 75 yüksek lisans ve doktora tezinden oluşmaktadır. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nin “gelişmiş tarama” kısmına “İngilizce” ve “öğretimi” yazılmış ve 147 lisansüstü tez listelenmiştir. Bu tezlerden 30 tanesinin “Eğitim ve Öğretim” konusundan farklı olduğu, 6 tanesinin yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine yapıldığı ve 36 tanesinin erişim izni bulunmadığı saptanmış ve çalışma grubundan çıkarılmıştır. Geriye kalan 75 lisansüstü tez araştırmaya dâhil edilmiştir.

Bulgular

Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında yazılan lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımını gösteren veriler frekans ve yüzde değerleriyle Çizelge 1’de gösterilmiştir.

Çizelge 1’de yer alan verilere göre yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında yazılan 75 lisansüstü tezdən 64 tanesinin yüksek lisans 10 tanesinin ise doktora tezi olduğu görülmektedir. İncelenen tezlerden 1 tanesinin türü belirtilmemiştir. Bu durumda incelenen çalışmalardan yüksek lisans tezlerinin %85,33 oranla doktora tezlerinden daha fazla olduğu söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt problemi lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı ile ilgilidir. Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında yazılan lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımını gösteren veriler Çizelge 2’de verilmiştir.

Çizelge 1. Lisansüstü araştırmaların türlerine göre dağılımı

Table 1. Distribution of postgraduate research by type

Çalışmanın Türü	f	%
Yüksek Lisans Tezi	64	85,33
Doktora Tezi	10	13,33
Belirtilmemiş	1	1,33
Toplam	75	100,00

Çizelge 2. Lisansüstü Araştırmaların Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Table 2. Distribution of postgraduate research according to research methods

Araştırma Yöntemleri	f	%
Nicel	Tarama	5
	Deneyisel	13
	Tanımlayıcı	3
	Belirtilmemiş	2
	Ara Toplam	22
Nitel	Doküman Analizi	8
	Durum Çalışması	4
	Eylem Araştırması	2
	Meta Etnografik	1
	Fenomenolojik	1
	Konuşma Çözümlemesi	1
	Metasentez	1
	Belirtilmemiş	2
	Ara Toplam	22
Karma		27
Belirtilmemiş		5
Toplam		75

Çizelge 3. Lisansüstü araştırmaların veri toplama araçlarına göre dağılımı
Table 3. Distribution of postgraduate research according to data collection tools

Veri Toplama Araçları	f	%
Anket	34	24,46
Ölçek	6	4,32
Başarı Testi	17	12,23
Görüşme Formu	31	22,30
Gözlem	10	7,19
Doküman	17	12,23
Envanter	3	2,16
Değerlendirme Formu	3	2,16
Saha Notları	3	2,16
Kontrol Listesi	2	1,44
Kişisel Bilgi Formu	1	0,72
Ders Planı Analizi	1	0,72
Çevrim İçi Derlem Analiz Programı	1	0,72
Öğrenme Günlüğü	1	0,72
Dönüt Formu	1	0,72
Düşünce Raporu	1	0,72
Rubrik	1	0,72
Hatırlatıcı Görüşme	1	0,72
Yansıtıcı Günce	1	0,72
Video Kaydı	1	0,72
Ses Kaydı	1	0,72
Bilgi Kaydı	1	0,72
Belirtilmemiş	1	0,72
Toplam	139	100,00

Çizelge 2'deki veriler incelendiğinde lisansüstü tezlerde kullanılan nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin %29,33 oranla birbirine eşit olduğu gözlenmiştir. En çok tercih edilen araştırma metodolojisinin %36 ile karma araştırma metodolojisi olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında incelenen lisansüstü tezlerin %36'sının karma araştırma yöntemine göre yürütüldüğü görülmektedir. Çalışmaya dâhil edilen 75 lisansüstü tezdən 5 tanesinin (%6,67) araştırma yöntemine ilişkin herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Nicel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemini kullanan yüksek lisans veya doktora tezlerinin %6,67 olduğu, %17,33'ünde deneysel yöntem kullanıldığı, %4'ünde tanımlayıcı yöntemin tercih edildiği belirlenmiştir. %2,67 oranında diğer nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı ve tezlerin %2,67'sinde hangi nicel araştırma yönteminin tercih edildiğinin belirtilmediği görülmektedir.

Nitel araştırma metodolojisinin kullanıldığı yüksek lisans veya doktora tezlerinden %10,67'sinde doküman analizi, %5,33'ünde durum çalışması, %2,67'sinde ise eylem araştırması deseni kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden meta etnografik, fenomenolojik, konuşma çözümlemesi ve metasentezden her birinin %1,33 oranında ağırlığa sahip olduğu gözlenmiştir. Bunun yanında nitel araştırma ile hazırlanan lisansüstü tezlerden %2,67'sinin hangi nitel araştırma yöntemi olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Araştırma kapsamına alınan lisansüstü tezler kullanılan veri toplama araçlarına göre de incelenmiştir. Lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçlarının dağılımına ilişkin bulgular Çizelge 3'te sunulmuştur.

Çizelge 3'te yer alan verilere göre lisansüstü araştırmaların veri toplama araçlarına göre dağılımı incelendiğinde en fazla kullanılan veri toplama aracının %24,46 oranında anket olduğu görülmektedir. Anketi

%22,30 ile görüşme formu, %12,23 ile başarı testi ve dokümanlar takip etmektedir. Bu sıralama gözlem (%7,19) ve ölçek (%4,32) şeklinde azalan oranlarda devam etmektedir. Envanter, değerlendirme formu ve saha notları %2,16; kontrol listesi %1,44; kişisel bilgi formu, ders planı analizi, çevrim içi derlem analiz programı, öğrenme günlüğü, dönüt formu, düşünce raporu, rubrik, hatırlatıcı görüşme, yansıtıcı günce, video kaydı, ses kaydı ve bilgi kaydı %0,72 oranında kullanılmıştır. Son olarak bir lisansüstü tezte hangi veri toplama aracının kullanıldığı belirtilmemiştir.

Araştırma kapsamındaki lisansüstü tezler örneklem büyüklükleri bakımından da incelenmiştir. Lisansüstü tezlerin örneklem büyüklüklerine göre dağılımı Çizelge 4'te sunulmuştur.

Çizelge 4'teki verilere göre yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında yazılmış lisansüstü tezlerin en fazla %46,67 oranla 1-50 kişi arasında bir örneklem büyüklüğüne sahip olduğu görülmektedir. Çalışmaların %23,33'ünün 51-100 arası, %10'unun 101-150 arası, %6,67'sinin 151-200 arası kişi ile yürütülmüş olduğu görülmektedir. Lisansüstü tezlerin %11,67'sinin örneklem büyüklüğü ise 200 kişi ve üzeri şeklindedir. Lisansüstü tezlerden bir tanesinde örneklem büyüklüğüne ilişkin herhangi bir veriye rastlanılmamıştır.

Araştırma kapsamında İngilizce öğretimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin örneklem seçim yöntemleri de incelenmiş, Çizelge 5'teki gibi bir dağılım gözlenmiştir.

Çizelge 5'te yer alan verilere göre araştırmaya dâhil edilen lisansüstü tezlerde en fazla uygun örneklemeye yöntemine (%12,66) başvurulmuştur. Uygun örneklemeyi %10,13 ile amaçlı örneklemeye takip etmektedir. Ardından %3,80 ile basit rastgele örneklemeye ve %2,53 ile küme örneklemeye yöntemi izlemektedir.

Çizelge 4. Lisansüstü araştırmaların örneklem büyüklüklerine göre dağılımı

Table 4. Distribution of postgraduate research according to sample sizes

Örneklem Büyüklüğü	f	%
1-50 Arası	28	46,67
51-100 Arası	14	23,33
101-150 Arası	6	10,00
151-200 Arası	4	6,67
200 ve Üzeri	7	11,67
Belirtilmemiş	1	1,67
Toplam	60	100,00

Çizelge 5. Lisansüstü araştırmaların örneklem seçim yöntemlerine göre dağılımı

Table 5. Distribution of postgraduate research according to sample selection methods

Örneklem Seçim Yöntemi	f	%
Basit Rastgele Örneklem	3	3,80
Amaçlı Örneklem	8	10,13
Uygun Örneklem	10	12,66
Küme	2	2,53
Kartopu Örneklem	1	1,27
Tabakalı Örneklem	1	1,27
Fazlalık Seçim Örneklem	1	1,27
Belirtilmemiş	53	67,09
Toplam	79	100,00

Çizelge 6. Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında yazılan lisansüstü tezlerden elde edilen ortak bulgular

Table 6. Common findings from postgraduate theses written in the field of teaching English as a foreign language

Bulgular	f
Drama etkinlikleriyle zenginleştirilmiş İngilizce derslerinin yabancı dil öğretiminde geleneksel yöntemlere kıyasla daha etkilidir.	6
Kelime öğretiminde kelime öğretim stratejilerinin kullanımı öğrencilerin ilgilerinde artış, kalıcı ve eğlenceli öğrenmeler sağlamıştır.	6
9.sınıf İngilizce öğretim programında belirtilen kazanımlar Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı (ADOÇEP) yeterlilik tanımlarına tam olarak uymamaktadır.	2
İngilizce öğretim programı ADOÇEP çok dillilik ve çok kültürlülük ilkelerini yansıtmamaktadır.	1
Ders kitapları ADOÇEP çok dillilik ve çok kültürlülük ilkelerini yansıtmaktadır.	2
ADOÇEP kapsamında aktiviteler öğrencilerin yaşlarına ve dil seviyelerine uygun değildir.	1
ADOÇEP kapsamında aktiviteler öğrencilerin yaşlarına ve dil seviyelerine uygundur.	2
ADOÇEP kapsamında temel dil becerilerindeki kazanım sayılarında dengesiz bir dağılım mevcuttur.	2
ADOÇEP kapsamında ders kitaplarındaki etkinliklerin dil becerilerine göre dağılımları dengesizdir.	2
ADOÇEP temelli İngilizce konuşma ve dinleme becerilerine yönelik etkinliklerin kullanımı başarı seviyesini artırmıştır.	1
ADOÇEP'in İngilizce öğretiminde benimsenen ölçme ve değerlendirme uygulamaları yeterli düzeyde uygulanamamaktadır.	1
İngilizce dersinde çoklu zekâ kuramına dayalı öğrenme geleneksel öğretim yöntemlerine kıyasla daha başarılıdır.	2
Dil öğretmenlerinin kültür öğretimine yönelik tutumları olumlu ve hedef dilin kültürünü dil öğretiminin bir parçası olarak görmektedirler.	3
Öğretmenlere göre yabancı dil derslerinde kültür yerine dilbilgisi öğretimi daha önemlidir.	3
Türkiye'de İngilizce öğretimine ilişkin politika ve uygulamalar arasında tutarsızlıklar bulunmakta, öğretmen, öğrenci, ders kitabı, okul müdürleri ve veli kaynaklı çeşitli sorunlar yaşanmaktadır.	2
Göreve Dayalı Dil Öğrenme Metodu (Task-Based Method) öğretmenler ve öğrenciler açısından etkilidir.	2
Türkiye'deki İngilizce ders kitapları Derlem tabanlı bir yaklaşımla incelendiğinde daha az sözcük tipi içermektedir.	2

Kartopu örneklem, tabakalı örneklem ve fazlalık seçim örneklem yöntemleri %1,27 ise oranında kullanılmıştır. İncelenen yüksek lisans veya doktora tezlerinin %67,09 'unda ise kullanılan örneklem seçim yöntemlerinin belirtilmediği görülmektedir.

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin bulguları açısından da bir değerlendirme yapılmak istenmiştir. İngilizce öğretimi alanında yazılmış lisansüstü

tezlerden elde edilen ortak bulguların dağılımı frekans değerleriyle Çizelge 6'da gösterilmiştir.

Çizelge 6'da da görüleceği üzere, İngilizce öğretimi alanında yazılan yüksek lisans veya doktora tezlerinden elde edilen ortak bulguların yabancı dil öğretiminde drama tekniklerinin kullanımı, kelime öğretim stratejileri, Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı (ADOÇEP), çoklu zekâ kuramı, yabancı dilde kültür öğretimi, Türkiye'de İngilizce

öğretimine ilişkin politika ve uygulamalar, Göreve Dayalı Dil Öğrenme Metodu (Task-Based Method) ve derlem tabanlı yaklaşım konularında olduğu görülmektedir. Drama tekniklerinin kullanımı konusunda en sık elde edilen bulgu “Drama etkinlikleriyle zenginleştirilmiş İngilizce derslerinin yabancı dil öğretiminde geleneksel yöntemlere kıyasla daha fazla etkili olduğu görülmüştür.” bulgusudur. Kelime öğretimine ilişkin elde edilen bulgular arasında “Kelime öğretiminde görsel materyal, bulmaca, karikatür, jest, mimik, oyun, grafik düzenleyiciler gibi kelime öğretim stratejilerinin kullanımı öğrencilerin ilgisinde artış, daha kalıcı, verimli ve eğlenceli öğrenmeler sağlamıştır.” bulgusu en çok rastlanılan bulgudur. ADOÇEP kapsamında yapılan araştırmalarda en sık rastlanan bulgular “9.sınıf İngilizce öğretim programında belirtilen kazanımlar ADOÇEP yeterlilik tanımlarına tam olarak uymamaktadır.”, “Ders kitapları ADOÇEP çok dillilik ve çok kültürlülük ilkelerini yansıtmaktadır.”, “ADOÇEP kapsamında aktiviteler öğrencilerin yaşlarına

ve dil seviyelerine uygundur.”, “ADOÇEP kapsamında temel dil becerilerindeki kazanım sayılarında dengesiz bir dağılım mevcuttur.” ve “ADOÇEP kapsamında ders kitaplarındaki etkinliklerin dil becerilerine göre dağılımında dengesiz bir dağılım mevcuttur.” bulgularıdır.

Bilimsel araştırmalarda araştırmacılar tarafından ileri sürülen önerilerin bulgular paralelinde olması beklenir. Dolayısıyla İngilizce öğretimi alanında yazılan lisansüstü tezlerde sunulan önerilerin bulgularla ilişkisi frekans ve yüzde değerleriyle Çizelge 7’de gösterilmiştir.

Çizelge 7’de görüldüğü üzere, yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında yazılan yüksek lisans ve doktora tezlerinde sunulan önerilerin %91,85’i elde edilen bulgularla ilişkilidir. Çalışmaların sonunda elde edilen bulgularla ilişki olmayan önerilerin oranı ise %8,15’tir.

Araştırmada son olarak İngilizce öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerde yer alan bulgularla ilişkili ortak önerilerin dağılımı incelenmiş ve Çizelge 8’de sunulmuştur.

Çizelge 7. Lisansüstü tezlerde sunulan önerilerin bulgularla ilişkisi

Table 7. The relationship between the suggestions presented in graduate theses and the findings

	f	%
Bulgularla ilişkili öneriler	338	91,85%
Bulgularla ilişkili olmayan öneriler	30	8,15%
Toplam	368	100,00%

Çizelge 8. Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında yazılan lisansüstü tezlerde yer alan ortak öneriler

Table 8. Common recommendations in postgraduate theses written in the field of teaching English as a foreign language

Öneriler	f
Yabancı dil öğretiminde gerekli olan dört temel dil becerisi (okuma, yazma, dinleme, konuşma) ile ilgili uygulama ve değerlendirmeler yapılmalı	9
Hizmet içi eğitimler verilmeli	13
Yabancı dil dersleri öğrenci farklılıkları göz önüne alınarak işlenmeli	3
Öğretmenler dil öğretim sürecinde rehber konumunda olmalı	2
Farklı yaş grubundaki katılımcılarla çalışılmalı.	10
Araştırmaya dâhil edilen katılımcı sayısı artırılmalı.	22
Araştırmanın uygulama süresi uzatılmalı.	12
Farklı dil seviyesindeki öğrencilerle çalışılmalı.	7
Çalışma farklı öğrenim kademesi kitapları için yapılabilir.	3
Araştırma farklı örneklem gruplarıyla yapılabilir.	4
3’lü likert ölçeği yerine 5’li likert ölçeği kullanılabilir.	2
Üzerinde çalışılan konu öğretim programlarına dâhil edilmeli.	7
Daha etkili bir dil öğretimi için sınıf mevcutları azaltılmalı.	3
Haftalık İngilizce ders saatleri artırılmalı.	3
Yabancı dil öğretimi için gerekli materyaller ve araç gereçler okul yöneticileri tarafından sağlanabilir.	2
İngilizce kelime öğretiminde görseller kullanılabilir.	2
Araştırmalarda kullanılan veri toplama araçları çeşitlendirilebilir.	10
Farklı öğretim kurumlarında da benzer araştırmalar yapılmalı.	8
Bilgisayar / Teknoloji destekli yabancı dil öğretimine yer verilmeli.	2
Çalışılan konuyla ilgili ders kitaplarında değişiklik yapılmalı.	6
Alan dışı İngilizce öğretmeni ataması yapılmamalı.	2
İngilizce derslerinde iletişimsel yöntem, teknik ve etkinlikler kullanılmalı.	2
Öğrenciler yabancı dille alakalı sadece sınıf içinde değil sınıf dışında da etkinliklere yönlendirilmeli.	2
Araştırmalar daha geniş bir bağlamda yapılmalı.	2
Farklı araştırma yöntem / teknik / desenleri kullanılmalı.	6
Anadili İngilizce olan (native) katılımcılarla çalışılmalı.	2
İngilizce derslerinde drama teknikleri kullanılmalı.	2
Kültürlerarası iletişime önem verilmeli.	2
Öğretmen / öğrenci / yönetici görüşleri de alınmalı.	7

Çizelge 8’de gösterildiği üzere yabancı dil olarak İngilizce öğretiminde hazırlanan lisansüstü tezlerde araştırmacılar tarafından yapılan bulgularla ilişkili önerilerden en sık rastlanılan öneri 22 çalışmada görülen “*Araştırmaya dâhil edilen katılımcı sayısı artırılabilir.*” önerisidir. “*Hizmet içi eğitimler verilmeli.*” önerisiyle 13 farklı çalışmada karşılaşılmıştır. 12 farklı çalışmada görülen “*Araştırmanın uygulama süresi uzatılabilir.*” önerisi en sık rastlanan üçüncü öneridir. Bunları “*Farklı yaş grubundaki katılımcılarla çalışılabilir.*” ve “*Araştırmalarda kullanılan veri toplama araçları çeşitlendirilebilir.*” önerileri takip etmektedir.

Bulgularla ilişkili olmayan önerilerden en yaygın olanı ise bu konuda herhangi bir çalışma yapılmamasına rağmen 5 farklı tezde rastlanılan “*Hizmet içi eğitim verilmelidir.*” önerisidir. Bunu takip eden öneri ise 2 tezde karşılaşılan “*Öğretmenlere materyal desteği sağlanmalıdır.*” önerisidir.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmanın genel amacı yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında hazırlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerini çeşitli özelliklere göre incelemektir. Bu amaç doğrultusunda belirlenen alt problemler incelenmiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Çalışmanın birinci araştırma sorusuna ilişkin bulgular değerlendirildiğinde yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanında yazılan tezlerin en fazla yüksek lisans türünde olduğu görülmektedir. Bunun nedeni üniversitelerin yüksek lisansa kıyasla doktora için sınırlı sayıda kontenjan açmaları olabilir.

Çalışmanın ikinci araştırma sorusuna ilişkin bulgular incelendiğinde lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı karma yöntem araştırmaları lehinedir. Karma araştırma yöntemi, nitel ve nicel yöntemlerin sınırlılıklarını en aza indirerek bir denge sağlamasından dolayı daha fazla tercih edilmeye başlanmıştır (Fırat ve ark., 2014:66). Karma araştırma yöntemi, hem nicel hem de nitel araştırma yöntemlerini bir araya getirdiği, felsefi varsayımları, niteliksel ve niceliksel yaklaşımların kullanımını ve bir çalışmada her iki yaklaşımı da içerdiği için (Creswell, 2009: 23) araştırmacılar tarafından daha fazla tercih edilmiş olabilir.

Araştırma kapsamına alınan tezlerin nitel araştırma yöntemlerinden en fazla doküman analizini, nicel araştırma yöntemlerinden ise en fazla deneysel yöntemi tercih ettikleri bu çalışmanın bulguları arasındadır. Doküman analizinde bilgiyi elde etmenin maliyetinin olmaması, çok sayıda ve türde bilginin hâlihazırda var olması, daha fazla örneğe daha az çaba ve daha düşük maliyetle ulaşmanın kolaylığı gibi (Corbetta, 2003:306) sebeplerden dolayı bu yöntem sıklıkla tercih ediliyor olabilir. Nicel araştırma yöntemlerinden deneysel desene çok sık rastlanılmasının sebebinin ise araştırmacıların deneysel ortamı kontrol edebilme kolaylığına sahip olması, değişkenleri yönlendirebilmesi ve dış ortamdaki kaynaklı etmenleri elimine edebilmesi (Kılıç ve Tonga, 2022:2633) olduğu düşünülmektedir.

Çalışmanın üçüncü araştırma sorusuna ilişkin bulgular araştırmacıların tezlerinde veri toplama araçlarından en fazla anket ve görüşme formunu kullandıklarını göstermektedir. Anket ile daha kısa kısa sürede daha geniş

gruplara ulaşmak kolay olduğundan ve bu veri toplama aracı araştırmacıya zaman ve maliyet açısından avantaj sağladığından tercih edilmiş olabilir. Araştırmacı görüşme tekniğiyle sormak istediği sorulara anında cevap alabildiği ve açık ve net olmayan noktalarda belirsizliklere kolaylıkla müdahale edebildiği için araştırmalarda sıklıkla kullanılmaktadır (Büyüköztürk ve ark., 2021:158).

Çalışmanın dördüncü araştırma sorusuna ilişkin elde edilen bulgular ile araştırma kapsamına alınan lisansüstü tezlerde en fazla 1-50 arası örneklem büyüklüğüyle çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmacıların nispeten daha küçük gruplarla çalışmalarının sebepleri zaman sorunu ve fazla katılımcıya ulaşmada zorluk yaşamaları olabilir. Acıoğlu da (2020) yaptığı çalışmada benzer şekilde daha küçük örneklem gruplarıyla çalışıldığı sonucuna ulaşmıştır.

Çalışmanın beşinci sorusuna ilişkin bulgulara göre örneklem seçim yöntemlerinden en fazla uygun örneklemenin kullanıldığı söylenebilir. Uygun örneklem maliyetten, zamandan, emek ve çabadan tasarruf etmeyi amaçlayan (Patton, 1990:181) bir örneklem seçim yöntemi olduğu için araştırmacıların en sık başvurduğu örneklem yöntemidir.

Çalışmanın altıncı sorusu lisansüstü tezlerden elde edilen ortak bulgulara yöneliktir. Elde edilen bilgiler ışığında incelenen yüksek lisans ve doktora tezlerinde en sık rastlanan bulguların İngilizce öğretiminde dramının etkisi, kelime öğretimi, Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı (ADOÇEP) kapsamında ders kitapları / öğretim programlarının incelenmesi, çoklu zekâ kuramı, dil öğretiminde kültür aktarımı, dil öğretim politikaları, Göreve Dayalı Dil Öğrenme Metodu ve derlem tabanlı yaklaşım konularından elde edildiği görülmektedir. Bu bulgulara dayanarak yabancı dil olarak İngilizcenin öğretiminde drama tekniklerinin kullanımının ve kelime öğretiminin pek çok açıdan ele alındığı ve birçok değişken üzerinde çalışıldığı söylenebilir. Özellikle son yıllarda yabancı dil öğretimine ilişkin birtakım prensipler sunan ve bazı standartlar getiren Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programının Milli Eğitim Bakanlığı tarafından benimsenmesinden dolayı ülkemizde kullanılan ders kitapları ve mevcut öğretim programlarının bu çerçeve bazında değerlendirilmesi gerektiğinin araştırmacılar tarafından önemsendiği söylenebilir. Benzer şekilde dil öğretiminde öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alınarak geleneksel yöntemlerden farklı yöntem ve tekniklerle dil öğrenmelerini gerçekleştirebilmek için çoklu zekâ kuramı ve Göreve Dayalı Dil Öğrenme Metodu (Task-Based Method) gibi çağdaş yaklaşımların araştırılması gerektiğinin araştırmacılar tarafından düşünüldüğü söylenebilir. Yabancı bir dili öğrenirken o dilin sadece dilbilgisi kurallarını ve yapısal özelliklerini öğrenmek yeterli değildir. Bir dili tam anlamıyla öğrenmiş olabilmek için o dilin deyim, özyeş, atasözü, mecaz ve teşbih gibi kültürel öğelerini içeren ifadelerini de öğrenmeliyiz (Çakır, 2011:248). Bu düşünceden hareketle araştırmacıların dil öğretiminde kültür aktarımı konusunu araştırmalarına dâhil ettikleri söylenebilir. Ülkemizin yabancı dil öğretiminde karşılaştığı sorunlar ve elde edilen başarının düşük olması dikkate alındığında Türkiye’de uygulanan yabancı dil öğretim politikalarının bilimsel araştırmalara konu olması kaçınılmazdır.

Çalışmanın yedinci araştırma sorusuna ilişkin bulgular değerlendirildiğinde incelenen yüksek lisans ve doktora tezlerinde yer alan önerilerin olması gerektiği gibi %91,85 oranla araştırmalardan elde edilen bulgularla ilişkili olduğu söylenebilir. Ancak önerilerin %8,15 oranında bulgularla ilişkisiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmanın sekizinci araştırma sorusuna ilişkin bulgular incelendiğinde lisansüstü tezlerde yer alan bulgularla ilişkili ortak önerilerden en sık rastlanılan öneri 22 çalışmada görülen “Araştırmaya dâhil edilen katılımcı sayısı artırılabilir.” önerisidir. Bu durum çalışmanın dördüncü araştırma sorusuyla doğrudan ilişkilidir. İncelenen yüksek lisans ve doktora tezlerinde nispeten daha küçük örneklem gruplarıyla çalışıldığı sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sonuçla bağlantılı olarak daha büyük örneklem gruplarıyla çalışmak araştırmadan daha güvenilir veri ve sonuçlar elde edilmesini sağlayacağından ve araştırmanın evrene genelleme bilirliliğini kolaylaştıracağından araştırmacılar tarafından önerilmiş olabilir. 13 farklı lisansüstü tezde karşılaşılan ve bulgularla ilişkili önerilerden en sık görülen ikinci öneri “Hizmet içi eğitimler verilmelidir.” önerisidir. Bu öneri aynı zamanda bulgularla ilişkili olmayan önerilerde de en çok rastlanan öneridir. Yabancı dil öğretiminde karşılaşılan sorunları en aza indirebilmek, eksik görülen noktalarda öğretmen, öğrenci ve yöneticileri bilgilendirebilmek, onları değişim ve gelişmelerden haberdar edebilmek ve verimliliği artırabilmek için araştırmacılar bu öneride bulunmuş olabilirler. Bu çalışma ile yabancı dil öğretimi konusundaki problem evrenine katkı sunulduğu düşünülmektedir. Öncelikle yabancı dil öğretimi konusunda yapılan çalışmaların dağılımı araştırmacıların hangi durumları problem olarak algıladıkları ve nasıl bir metodoloji ile problemi çözümlenmeye çalıştıkları konusunda bilgi vermektedir. Bunun yanında yapılan çalışmaların bütüncül bir bakış açısı ile ele alınması, yapılan çalışmaların ve araştırma sorularının bu bütüncül yaklaşım içinde gözlenebilmesi araştırmacılara yapacakları çalışmalar konusunda farklı bakış açıları kazandırabilir. Son olarak lisansüstü tezlerin makale ve bildirilere göre daha kapsamlı araştırmalar olması, tezlerin izleme ve değerlendirme kurullarında ayrıntılı olarak tartışılması sonucunda daha nitelikli ürünler olarak ifade edilebilecek olması dikkate alındığında bu ürünlerin tümevarımcı bir değerlendirme ile incelenmesi önemlidir.

Yabancı dil olarak İngilizce öğretimine yönelik lisansüstü çalışmaların incelendiği araştırmanın sonuçlarından hareketle şu önerilerde bulunabilir:

- İncelenen lisansüstü tezlerde daha çok deneysel desen ve doküman analizi yönteminin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılacak araştırmalarda nicel veya nitel araştırma yöntemlerinden farklı desenler kullanılarak araştırmaların yapılması alana katkı sağlayacaktır.
- Çalışmaya dâhil edilen lisansüstü tezlerde çoğunlukla anket ve görüşme formunun kullanıldığı görülmüştür. İleride yapacakları araştırmalar için araştırmacılar konularına ve amaçlarına uygun olacak şekilde veri toplama araçlarını çeşitlendirilip daha derinlemesine incelemeler yapabilirler.
- Daha güvenilir veri ve sonuçlar elde edebilmek ve araştırmaların genellenebilirliğini artırabilmek adına daha büyük örneklem gruplarıyla, üçgenleme çalışmaları ile geçerliğe katkı sunulmaya çalışılabilir.

- Bu çalışma sadece “Eğitim ve Öğretim” konusunda yazılan lisansüstü çalışmalarla sınırlıdır. Dil Bilim, İngiliz Dili ve Edebiyatı gibi alanlar da dâhil edilerek bu alanlarda yapılan lisansüstü çalışmalar incelenerek değerlendirmeler yapılabilir.
- Araştırma bulgularında özellikle yöntembilim açısından bazı bilgi eksikliklerinin olduğu gözlenmiştir. Bir araştırmanın yöntembilim ile anlam kazandığı dikkate alındığında belirlenen bu eksiklikler araştırmaların alana katkısı açısından belirsizliklere neden olmaktadır. Bu noktada bilimsel değerlendirmelerin daha dikkatli bir şekilde yapılması önerilebilir.

Kaynaklar

- Acar, A. (2009). On EIL competence. *English as an International Language Journal*, 5, 11-26.
- Acıroğlu, E. (2020). *Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğretimi Alanındaki Araştırma Eğilimleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Akdağ, M. (2022). *Türkiye’de ve Dünyada Yaratıcı Drama Yöntemi İle İngilizce Öğretimi Konulu Lisansüstü Tezlerin Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Averbek, E. (2022). *Türkiye’de İngilizce Öğretimi İle İlgili Yapılan Araştırmalar: Bir Meta Sentez Çalışması*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bowen, G. (2009). Document Analysis as a Qualitative Research Method, *Qualitative Research Journal*, 9 (2): 27-40.
- British Council. (2013). The English Effect. (August, 2013). <https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/english-effect-report-v2.pdf>
- Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching*, 5th Edition, New York: Pearson Education.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2021). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cohen L., Manion L. ve Morrison K. (2007). *Research Methods in Education*, 6th Edition, Routledge, UK.
- Corbetta, P. (2003). *Social Research: Theory, Methods and Techniques*, London: Sage Publications.
- Creswell, J. W. (2009). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*, 3rd Edition, Sage Publications, USA.
- Çakır, İ. (2011). Yabancı dil öğrenme ortamlarında kültürün rolü. *Milli Eğitim Dergisi*, 41(190): 248-255.
- Ergin, M. (2007). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Fırat, M., Kabakçı Yurdakul, İ. ve Ersoy, A. (2014). Bir eğitim teknolojisi araştırmasına dayalı olarak karma yöntem araştırması deneyimi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 2(1): 65-86.
- Kılıç, C. ve Tonga, Z. (2022). Deneysel araştırmalarda iç geçerlik: psikolojik danışma ve rehberlik alanındaki doktora tezlerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42 (3), 2631-2661.
- Nunan, D. (2003). The impact of english as a global language on educational policies and practices in the Asia-Pacific region. *TESOL Quarterly*, 37(4), 589-613.
- Oral, Y. (2010). Türkiye’de yabancı dil eğitimi politikaları bağlamında İngilizce: ‘Eleştirel bir çalışma’. *Alternatif Eğitim e-Dergisi*, 1, 59-68.
- Oruç, Ş. (2016). Türkçede ana dil ve ana dili. *Journal of Turkish Language and Literature*, 2 (1), 311-322.
- Patel, M.F. ve Jain, P.M. (2008). *English Language Teaching*, 1st Edition. Jaipur: Sunrise Publisher.

- Patton, M. (1990). *Qualitative Evaluation and Research Methods*. Beverly Hills: Sage Publications.
- Prabhu, N. S. (1990). There is no best method – Why?. *TESOL Quarterly*, 24(2), 161-176.
- Rao, P. S. (2019). The Role of English as a global language. *Research Journal of English*, 4 (1), 65-79.
- Richards, J. C., ve Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Seidlhofer B. (2005). English as a Lingua Franca, *ELT Journal*, 59 (4), 329-341.
- Sunal Kuruöz, P. (2019). *Türkiye’de Okul Öncesi, İlköğretim Ve Ortaöğretim Okullarında Drama Ağırlıklı İngilizce Öğretimi Tezleri Üzerine Bir Değerlendirme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tosun, C. (2006). Yabancı dille eğitim sorunu. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 2(1), 28-42.